

MUSLIM I DANMARK

Hovedparten af fremmedarbejderne fra Tyrkiet var muslimer. Men kendskabet til reglerne i Islam var meget begrænset i Danmark i 1960erne og 1970erne, og en række ting blev derfor en udfordring for fremmedarbejderne.

Islam er en lovreligion med konkrete henvisninger til, hvordan man skal dyrke religionen i hverdagen. Disse regler var ikke altid lige lette at efterleve i et samfund med en fundamentalt anden opfattelse af religion.

Fødevarer

Islam foreskriver, at muslimer ikke må spise svinekød og helst skal spise kød slagtet på en særlig måde. Men halal-slagtet kød var ikke kendt i Danmark i 70erne. Ordet halal optræder først i den danske ordbog i 1980.

Indtil 1973 fandtes der ikke en halalslagter i Danmark. Det betød, at fremmedarbejderne måtte købe kød hos danske slagtere, der også solgte svinekød. For de fremmedarbejdere, der boede på kollegier sammen med ikke-muslimer, var det også et problem, at deres samboere måske tilberedte svinekød i samme køkken, som de skulle spise.

*Foto: Uwe
Bødewadt.*

Nogle løste problemet med svinekød ved slet ikke at spise kød, mens de var i Danmark, andre spiste kød men undgik svinekød. En enkelt interviewperson fortalte i 1969 til interviewereren fra mentalhygiejnisk forskningsinstitut, at han spiste svinekød, fordi han havde opdaget, at slagteren hakkede svinekød og oksekød på samme maskine. Derfor havde han besluttet at spise svinekød men at være mindre syndig på andre områder.

Plads til bøn

Muslimere bragte nye helligedage og fem daglige bønner med til Danmark. På Stålvalseværket i Frederiksværk havde fremmedarbejderne allerede i 1973 mulighed for at få fri til religiøse festdage, hvis de bad om det i god tid. Men lige siden 1970erne har debatten været livlig om hvorvidt, arbejdsgiverne burde give fri på muslimske helligdage.

De muslimske fremmedarbejdere ville således gerne have fri tidligt om fredagen for at kunne komme til fredagsbøn om eftermiddagen, og de ville gerne bruge deres pauser på de daglige bønner mod at kompensere for den tabte arbejdstid på andre tider. Endelig blev også idéen om et fælles bedested debatteret i 1970erne.

Kulturblandingen

Forskellen i de kulturelle regler, var en udfordring for mange fremmedarbejdere. En af kulturforskellene var forholdet mellem mænd og kvinder. Tyrkiske Fremhamettin Ünsün forklarede i september 1973 problemet således:

"De danske piger har en anden opfattelse af, hvad man kan tillade sig (...) Fordi en dansk pige ser på en fyr, er det ikke dermed givet, at hun vil giftes med ham. Men sådan noget er vi ikke vant til hjemmefra."

Fra tid til anden fik denne forskel uheldige konsekvenser. Således endte en tyrkisk far med to års betinget fængsel og en udvisning fra Danmark, fordi han havde

kidnappet sit barn, som han havde med en dansk pige. Parret var gået fra hinanden, og han havde i desperation forsøgt at tage barnet med til Tyrkiet men blev standset undervejs. En anden fremmedarbejder slog sin danske kærestes forældre ihjel, da de forsøgte at forhindre forholdet.

Det danske samfunds reaktion var ofte præget af manglende forståelse for fremmedarbejderens kultur. For eksempel blev en 31-årig tyrkisk mand mentalundersøgt, da han sultestrejkede i 1972 af frygt for at komme til at spise svinekød. Han havde slået en anden tyrkisk mand ihjel, fordi han havde gjort tilnærmelser til den 31-åriges kone.